Buscant les gironines invisibles

L'historiador Xavier Carmaniu ,

en una de les parades de la ruta es gironines de la Segona Rep blica' Foto: E.C.

Una ruta per la ciutat de Girona “per situar absències més que no pas presències”; és així com l'historiador Xavier Carmaniu va introduir aquest dissabte la ruta guiada titulada Les gironines de la Segona República. El recorregut era una iniciativa d'Esquerra Republicana, que Maria Mercè Roca, portaveu de la formació al consistori gironí, va emmarcar en els actes de commemoració del Dia de la Dona, que se celebra el 8 de març. Carmaniu arrenca simbòlicament el recorregut a la plaça Catalunya davant de l'estàtua de Prudenci Bertrana, per referir-se precisament a l'absència de cap referència a Aurora Bertrana, filla de l'escriptor. Ella es va dedicar a la música (va fundar la primera orquestra de jazz de Catalunya), però també va ser una feminista, militant política i candidata al Congrés el 1936, una activitat que la va obligar a exiliar-se el 1939. “Aurora és la punta de l'iceberg”, diu l'historiador. Als anys trenta hi havia més dones que no pas homes entre la població, però les dones no surten enlloc, i és aquesta incoherència la que Carmaniu vol corregir amb un atípic recorregut per la ciutat.

La segona etapa és a la cantonada del carrer Cristòfol Grober, a davant mateix del lloc on s'havia aixecat la fàbrica Grober. Aquí l'historiador es refereix a una gironina anònima, la Caterina (que ell va entrevistar per als seus treballs d'historiador), i que ens connecta amb les condicions laborals d'aquells anys: la Caterina va començar a treballar a la Grober als 12 anys –la seva mare hi treballava– i ho va fer fins a la jubilació. No era legal treballar als 12 anys però els inspectors laborals feien els ulls grossos. A la Grober, hi van arribar a treballar fins a 1.700 persones, la majoria dones, tots els encarregats eren homes i amb tots els abusos de poder que es pot imaginar que els conferia el càrrec. Amb la República es va aconseguir que el dissabte a la tarda i el diumenge passessin a ser festius. Un grans avenç, però que per a l'Antònia va significar que tenia el cap de setmana per netejar la casa mentre els homes anaven al cafè.

Al carrer Santa Clara i davant de l'edifici actual de La Caixa, Carmariu fa una altra parada per explicar que allà es va inaugurar el 1921 l'Institut de la Dona que Treballa (que es va fusionar amb la Biblioteca Popular de la Dona creada el 1919). Una entitat al servei de la formació de la dona però amb un enfocament molt concret, d'esperit conservador, per la vinculació de l'entitat a la Lliga: classes a les dones, però classes de bones maneres, de feines de la llar o de com utilitzar els primers electrodomèstics. Més avall, a davant del que avui és el CAP, l'historiador recalca el pes de la religió en la societat d'aquells anys al lloc on fins al 1936 hi havia el convent de les Bernardes; és l'oportunitat de recordar les monges de clausura i les dones que dedicaven la seva vida a resar. A la plaça de les Castanyes –amb l'excusa que el 1930 la farmàcia situada allà va patrocinar una de les primeres competicions de bàsquet femení a Girona– Carmaniu destaca: “L'esport és un bon baròmetre per apreciar el que va costar fer acceptar en les mentalitats que les dones puguin fer les mateixes activitats que els homes.” El 1935 es va crear el primer equip de bàsquet femení a la ciutat (amb un insòlit resultat de 3 a 2).

La ruta es tanca davant de l'ajuntament recordant que la Segona República va donar el dret de vot a les dones i el combat de les sufragistes, i una altra gironina, Antònia Adroher, primera regidora de la ciutat l'any 1936. Va ser regidora d'Educació, però abans, el 1931, va ser ella que va posar la bandera republicana al balcó de l'ajuntament. Una d'aquestes dones militants, amb idees avançades al seu temps i que també va pagar el seu atreviment amb l'exili. La ruta de Carmaniu pels llocs de Girona on les dones van viure, treballar, llegir, resar o fer

esport acaba aquí; una ruta que no desmereixeria entre els recorreguts turístics oficials. Mentrestant la trentena de persones que hi van assistir ara ja saben on resseguir les petjades de dones invisibles, que no es veuen ni se sap que van existir, però que hi eren.

Publicat a:
-El Punt Avui. Comarques Gironines 05-03-2017 Pàgina 8

Font del document:
http://www.elpuntavui.cat/societat/article/5-societat/1085407-buscant-les-gironines-invisibles.html